

Eksplosjonsulykken 20. april 1944.

Jeg tar utgangspunkt i minuttene før det smalt.

Vi var ca. 30 småpiker i 5. klasse på Krohnengen skole som nettopp var kommet på plass i klasserommet. Salme var sunget og Fader Vår bedt, som vanlig. Jeg var 11 år. Rommet hadde tre store vinduer vendt mot byen. En på vindusrekken roper: "Se kor det brenner!" Vi styrter alle bort til vinduene, men blir ganske fort beordret på plass av "frøken", heldigvis. I neste øyeblikk smeller det, alle vinduene blåser inn. En i klassen fikk alvorlig skade på et øye. Vi stormer ut, ned trappen og presser oss ut gjennom en alt for smal gatedør. Jeg faller og kommer meg nesten ikke opp igjen. Jeg erindrer at jeg bare hadde en tanke i hodet; - å løpe hjem. Jeg tok veien opp på baksiden av Krohnengen skole, ned gjennom Fredens bolig, forbi politistasjonen på Stølen og ned i Birkebeinergaten (slik den var før Birkebeinerkvartalet). Underveis er det kaos, blødende mennesker, glass, flagrende gardiner, takstein og annet rot lå strødd i gatene.

I Birkebeinergaten er det likedan. Jeg løper inn i gangen, men tør ikke gå opp trappene. Redselen var ganske intens og jeg roper hysterisk på min mor. Hun svarer meg og jeg går opp i leiligheten i tredje etasje.

Vinduene er knust, brannmuren og ovnen er veltet utover, og det brenner i gulvet foran ovnen. Min mor har nettopp stått foran ovnen og stelt min 3 måneder gamle bror, men har nettopp lagt ham i sengen, godt inntullet, når det eksploderer. Sengen er full av glassbiter, men han er uskadd. Det er også jeg og min mor. Frykten hadde tatt et godt tak i meg, jeg husker det godt ennå. Jeg ville at vi skal komme oss fort vekk fra leiligheten, men får beskjed om at vi først vente og se om min far kommer. Mor er veldig rolig og begynner å pakke sammen nødvendige saker som vi må ta med oss. Vi vet neppe på det tidspunkt hvor vi skal gå. Far kommer, får slukket brannen i ovnen og gulvet, og etter en tid forlater vi leiligheten. Jeg syntes ventetiden var lang, og var redd for hva som kunne skje med oss.

Min far, som jobbet på Vaksdal Mølle sine biler, var på Zachariasbryggen og lastet melsekker om bord i en av fjordabåtene da det eksploderte. Han fortalte at han så båten ble tatt i dragsuget av flodbølgen som kom inn over Vågen. (Min far var uskadd.)

Vi pakket sakene våre og dro med barnevogn og pakkenelikker oppover mot Skansen/Fjellveien. Det var en strøm av mennesker. Så vidt jeg husker var det regnvær. Vi havnet i et privathus med mange andre mennesker. Tror min mor hadde laget noen matpakker som vi vspiste. Jeg husker ikke hvor dette var nøyaktig, antagelig hos kjente av mine foreldre. Jeg var opptatt av snakket mellom de voksne, det var rykter om bombing og uvisshet om hva som hadde skjedd. Etter hvert som alt ble roligere følte jeg meg tryggere.

Ut på ettermiddag/kveld dro vi til min farmor i Neumannsgaten. Hun hadde 2 små rom og kjøkken. Tre barn og 4 voksne bodde der i noen uker. Husker ikke så mye fra denne tiden, bortsett fra at vi sto i kø og hentet suppe i en av tverrgatene til Neumannsgaten, IOGT? Blå Kors? En jevn gammel kusine

og jeg tilbrakte mye av tiden sammen, og tingene falt etter hvert til ro for oss barn.

Min far var mye opptatt av oppryddingen i huset i Birkebeinergaten, slik at det fort skulle bli beboelig igjen. Han var ansvarshavende for huset, og hadde ansvar for vindusblending og tilfluktsrom blant annet under hele krigen. Tror vi var de første som flyttet tilbake etter eksplosjonen.

Jeg ble sendt til undersøkelse hos lege (dr. Grahl Madsen?), var tynn og underernært. I begynnelsen av mai skulle jeg få reise til Geilo og være der i 3 måneder. Jeg husker togreisen, og en lapp jeg hadde rundt halsen. Kjente ingen andre barn på toget. Forbinder det ikke med noe traumatisk at jeg skulle reise hjemmefra, men var spent og litt enstelig for hva jeg hadde i vente.

Da vi kom til Geilo satt vi alle inne i et stort rom, muligens venterommet på jernbanestasjonen, og der var mange voksne som gikk rundt og kjek på oss. Jeg erindrer en "eldre" dame som omsider kom bort og hentet meg. Det var en veldig spesiell hendelse som har satt seg ganske fast i minnet.

Imidlertid kom jeg til en hyggelig familie, et eldre ektepar med tre voksne barn som bodde hjemme. Gården lå like ved hovedveien som den gang gikk gjennom Geilo. Nærmeste nabo var Geilo Hotell hvor tyske soldater hadde opphold. Vi så dem daglig, noen gikk rundt med svære sjäferhunder.

Det var jo for øvrig mye tyske soldater på Geilo (Holms hotell).

På gården var det hest, kyr, gris, sauer, høns og en illsint hane. Jeg husker jeg en gang fikk i oppdrag å hente hjem kyrne om kvelden. De gikk i lien like overfor gården. Den gangen var jeg ikke høy i hatten, men jeg tror jeg fikk dem hjem, med en kjepp i hånden.

Solveig til høyre.
Foto: ukjent. I privat eie.

Fikk ganske snart venner, og følte at de gjerne ville være snille med meg som kom fra byen og hadde opplevd eksplosjonsulykken. Jeg ble tatt med i leikarring, og fikk i presang en fin liten rose malt skål. Husker en gutt som het Mikkel som jeg svermet litt for.

Det var i begynnelsen av mai jeg kom til Geilo, og jeg har en erindring om en hemmelig 17. mai feiring sammen med noen andre barn og ungdommer, også noen fra Bergen. Det ble servert risengrynsgrot.

Sammenlignet med kostholdet i byen, var maten på gården storveies, god tradisjonell hallingkost.

Hjemmebakt knust flattbrød med surmelk på var deilig, likeså deilig grønn karvekålsuppe med eggebåter. Surmelken var på flasker som ble hentet opp fra kjelleren.

Jeg hadde eget lite koselig rom og hadde det fint på alle måter. En gang kom min far på besøk fra Bergen. Han

Far på besøk.
Foto: ukjent.
I privat eie.

ville nok opp og forsikre seg om at jeg hadde det bra.
Imidlertid var jeg veldig glad da vi kom til august og jeg skulle reise hjem.
Da var hjemmet i Birkebeinergaten kommet helt i orden.
Jeg hadde ingen kontakt med de på Geilo etter at jeg kom hjem.

Hilsen Solveig

Vertsfamilien på Geilo.
Foto: ukjent. I privat eie.